

EDINOST

"EDINOST"
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torkih, četrčkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesce . . . 3.— . . . 4.50 za pol leta . . . 6.— . . . 9.— za vse leto . . . 12.— . . . 18.—
Naročnino je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč. izven Trsta po 4 nč.

Oglasi se račune po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulice Casserna št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema **upravnništvo** ulice Molino piccolo št. 11. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprte reklame cije so proste poštnine.

Glasi slovenskega političnega društva za Primorsko.

"Edinost je moč".

Važnost Trsta za državo.

Življenje posamičnika, življenje narodov, življenje držav, življenje vsega človeštva — kamorkoli se ozre človeško oko, povsod vidi vsepolno nesoglasja. Človek včasih res kar ne more pojmiti razvoja stvari na tem svetu. Kar se nam včasih vidi neizogibna posledica, to izostaja; a ono, česar ne bi pričakovali, pa prihaja.

Tako kričeče nesoglasje imamo tudi z ozirom na mesto tržaško. Sodeči po zemljepisni legi tega našega pristanišča in po pripoznanju, opetujočem se dan na dan in od vseh strani, da je z razvojem tega emporija v tesni zvezi svetovna trgovina vse države, torej tudi nje materialno blagostanje; po pripoznanju, istotako opetovanem dan na dan in od vseh strani, da so povsem nedostatne sedanje železniške zveze tega mesta z notranjimi deželami monarhije in da nujno treba drugih primernejših in krajših zvez, meniti bi morali logično, da se s parno silo dela za rešenje železniškega vprašanja tržaškega.

A tu je ravno nesoglasje: besed dosti, dela, resnega dela, pa malo — in bojimo se, da je tudi malo resne volje.

Projektor in načrtov smo imeli dovolj: za progo Loka-Divača, za progo čez Predel, bohinsko progo, čez Karavanke in čez Ture. Toda vsi ti načrti se pogrezajo jeden za drugim. Na Loko-Divačo menda ne mislijo več, progi čez Ture in Predel je porušila vojna uprava. Precej govora je bilo te dni o pokopanem načrtu železnice čez Ture.

Pri nas v Trstu so se izvestni krogi — s posl. Stalitzem na čelu — najbolj zavzemali za železnico čez Ture. Po onej seji avstrijske delegacije, v koji je vojni minister podrl vse naide do gradnje železnice čez Ture, vsklikala je naša „Triesterica“ (št. 139 od 19. junija 1896.) „Ein neuer Schlag für Triest — Nov udarec Trstu!“

V nasprotju s tem menenjem izjavlja praška „Politika“, v imenu razvite industrije Češke, svoje posebno veselje na tem, da je pal ta načrt. Dokazuje, da bi se po tej železnici skrajšala pot iz južne in zapadne Nemčije v — Benetke in Genovo, a posledica bi bila ta, da bi se trgovina še bolj odvrčala od Trsta. Poklic Avstrije pa ni tak — tako vsklika „Politik“ — da bi gradila železnice za tuje dežele!

„Politika“ se izjavlja odločno za železnico

preko Karavank. Utemeljuje pa svoje menenje s tem, da treba pripraviti, da bodo zmožne za konkurencijo na industriji bogate dežele avstrijske Češka, Moravska in Niževavstrijska.

V tem svojem utemeljevanju je praška „Politika“ napisala stavek, ki nas je navel pravo za pravo, da smo napisali ta člančič, misel namreč: da povzdiga Trsta se mora vršiti vzajemno s koristmi trgovine notranjih dežel, torej s koristmi države.

Na tem stališču smo tudi mi. Zato bi morali zahtevati le take zveze, ki bi oživljala Trst, zajedno pa tudi usposobljala našo notranjo trgovino in industrijo za konkurencijo z inozemskimi tržišči. Zato podpisemo tudi mi stavek, ki ga je napisala „Politika“: da povzdiga Trsta ne sme biti smoter sam za-se, ampak zajedno sredstvo za povzdigo svetovne trgovine naše države. S tega dvojnega stališča treba motriti naše železniško vprašanje.

Zato smo se bili uprli svojedobno naši „Triesterici“, ker se je bila ona uprla gradnji železnice po vipavski dolini, češ, da bode ta železnica utegnila škodovati Trstu. Na tako tesnosrčno stališče se ne smemo postavljati Tržačani, ako hočemo, da bode Trst res žila dovodnica in odvodnica za vso avstrijsko trgovino in da bodo državljani brez razlike narodnosti ali političnega mišljenja, z veseljem in ljubeznijo doprinali žrtve za povzdigo našega mesta. Saj to mora biti le v trajno korist Trstu, ako se gospodarski povzdignejo sosednje dežele. Iz česar sledi, da ne smemo ovirati onega, kar more povspešiti tako gospodarsko povzdigo. Sicer pa menimo mi, da škoda, kojo napravi Trstu vipavska železnica, bode tako minimalna, da niti ni vredno govoriti o tem. Mar se blago, namenjeno v Italijo iz severnih krajev, dovaja po železnici v Trst? Mar se ne prevaža preko Nabrežine naravnost v Italijo?

„Triester Zeitung“ nas je sicer zavrnila v svoji 122. številki od dne 29. maja, da po vipavski železnici Trst zgubi prevoz lesa v Italiji. Do neke mere bode res tako.

Ali Trst mora spajati svojo lastno bodočnost z državo v zmislu izreka v češkem glasilu, pisanem na nemškem jeziku: „Es kann und darf nicht ausser Acht gelassen werden, dass zwischen dem allgemein erwünschten Aufschwunge von Triest und den Export- beziehungsweise Importinteressen des Inlandes ein wechselseitiges Bedingtwerden obwalten muss“. Po naše povedano: razvoj Trsta

na-me je celó tako močan, da mi krati po noči spanje in, ako zaspim v pozni noči, sanja se mi o njej — in kako se mi potem sanja!

Samo jeden vzgled.

Sinoči pogledal sem skozi okno, pod katerim istotako, kakor pod vsemi okni naše hiše, raste divja trta. Jeden vrh iste je prikipele že celó tako visoko, da je pogledal svojim bledozelenim očesom v mojo sobo. Višek, do kojega je bila prikipele zelena kačica, začrtal sem rudečim svinčnikom in sem mislim pri tem: da vidim jutri zjutraj, koliko zraste v jedni noči.

V postelji sem premišljeval o tem.

Prijetno je bilo premišljevat to. Zunaj je sijala blede luna čarobnim svojim svitom in nočni vetrič je nosil vonjave z vrtov v mojo sobo. Na zidu sosedne hiše so se lovile črne sence v mesečini, senca drevja, majajočega se v sapi, ki mi je nosilo v spomin zvoke iz opere „Afričanka“, v

mora biti v soglasju z gospodarskimi koristmi vse države. Temu načelu se moramo ukloniti. Da nam je Trst pred očmi kakor organizem, razvijajoči se povsem nezavisno od države, govorili bi drugače; ker pa si bodočnosti Trsta ne moremo misliti drugače, nego v zvezi z monarhijo avstrijsko, moramo govoriti tako.

Opravičena je pritožba, da država ni zadostno skrbela za razvoj tega jedinega svojega pristanišča. Ali jedini vzrok ni to pešanju trgovine pri nas. Priznati moramo namreč, da izvestni tržaški krogi nočejo ni čuti o vzajemnosti interesov med našim mestom in državo, da vsikdar in povsod le uničujejo razumevanje za tako vzajemnost, da dobrot, ki jih uživajo od države, ne le da ne porabljajo v povspeševanje tega razumevanja, ampak še za nasprotno politiške namene, da je torej krivda deloma na strani Trsta, ako ni bilo potrebnega kontakta med njim in državo. Oni, ki nočejo čuti o politiški vzajemnosti z državo, se seveda ne morejo navduševati za gospodarsko vzajemnost.

Najbolji priporočilni listek pri državi bo ta, ako jej dokažemo, da so se slednjič razpršile politiške mogle, ki so zabranjevale, da mnogi niso videli, kako važen je Trst za državo in kako važna je avstrijska država za bodočnost Trsta.

Kdor je poklican v to, naj pazi, da politiški odnosi ne bodo kvarili gospodarskih koristi.

DOPISI.

Z Goriškega. Naše ljudstvo je zelo ogorčeno radi dveh za Slovence na Goriškem ne prav laskavih slučajev.

Da si je upal izustiti naš deželni glavar, ekscelencija grof Franc Coronini takih, za narod naš neprijaznih besed, to nam ne gre v glavo. Ta gospod je vendar naš glavar, in da je še v tej lastnosti, zahvaliti mora le naše poslance. Lansko leto mu je bilo že odklenkalo, a naši poslanci so mu napravili uslugo, da so se potegnili zanj na Dunaju (? Ured.) Marsikdo na Goriškem je želel, da Fran Coronini ne bi bil več deželni glavar, in to radi tega, ker je dajal potuho Italijanom z dobro znanimi govori v drž. zbornici, in pa zakulisnim posredovanjem sosebno v oni viharji dobi izgrediv po Istri radi dvojezičnih napisov. To postopanje gospoda glavarja je bolelo v srce vsacega zavednega Slovence na Goriškem. Milo nam je bilo pri srcu in skoro sram nas je bilo: mesto da

koji istotako plapolje čarobno manilodrevo. Misli so mi bile pri trti.

Nocoj, dejal sem sam pri sebi, prirastla je do viška dveh palcev nad obronkom okna. Po noči pak bode rastla vidno, a videlo jo bode samo čarotajno spremstvo Titanije in Oberona, ki snuje sedaj, baš v teh hipih, sloviti „sen poletne noči“, ki je istotako dramil spanje Shakespearovo. Jutri zjutraj, ko sine solnce na moje vzglavje, pa bode že za dva dobra palca više. Potem, v kakih treh dneh, bode že za peden daljša in tako dalje, tako dolgo, da prepreže vse okno in jame zavijati v svoje mreže vso mojo sobo, vse pohištvo in konečno — konečno — aha, tako daleč pa jej ne pustim širiti nje gospodarstvo, — marveč, — marveč...

Na to sem zaspal in sanjalo se mi je.

Bilo je v našem mestu.

(Pride še.)

PODLISTEK.

In še enkrat divja trta.

Nekatere stvari v prirodi uplivajo posebno, izredno močno na duh človeka, nikakor seveda ne upliva jedna in ista na vsakega človeka jednako. Tako morda ne upliva rast — divje trte na koga drugega niti najmanjše, ali vsaj mu ne vzbuja ne navadnih čutil in mislij.

Pri meni je to drugače.

Zlasti odkar bivam pod streho, obvito to čudovito rastlino, nahaja se za časa nje bujnosti duh moj nekako ves pod tem uplivom in tedaj je tako, kakor bi mi rastla ob nogah in se ovijala, kakor Laokoonova kača okoli mojega telesa, zapredala mi roki, nogi, silila mi za telovnik, da, kakor bi mi hotela rasti notri v — srce in šumela svojim demoničnim listjem po vsej duši okrog. Nje upliv

bi prihajala pomoč iz dežele goriške nesrečni raji istrski, pa — polena pod noge od strani dostojanstvenikov! Vrh tega pa še domači prepir, uničujoči naše sile, da ne moremo pomagati, kjer bi sicer lahko pomagali, toliko zбоk svoje številne sile v pokrajini in tudi svoje gospodarske važnosti. In zato pravimo po vsej pravici, da je to cepljenje sil v medsebojnem boju prava narodna sramota in zločin na naši bodočnosti. Ali naj nas še nadalje vlada gosp. grof Fran Coronini? Večina na Goriškem je Slovencev in to večino je on razžalil, ako je res, da je on informoval grofa Badenija o lastnostih naroda slovenskega. On nas pozna dobro, ker občuje z nami, in občina, v koji biva on in županuje, ali mu je kedaj prizadela kaj slabega? Ali je storila kedaj kaj tacega, na čemer bi se mogel on spodtikati? In, ali ni ta občina slovenska? Kolikokrat že mu je šempeterska občina izkazala čast, da ga je volila svojim županom? In tolikokrat prirejene ovacije, niso-li porok uljudnih in olikanih občanarjev? Radi bi poznali ona grda dejstva našega ljudstva, nad katerim se spodtikuje njegova ekscelenca! Mi smo torej po vsej pravici ogorčeni ter presenečeni radi premišljenih ali nepremišljenih besed gosp. Frana Coroninija v pogovoru z ministerskim predsednikom. Ako pa morda ni res, kar se govori v obče o onih informacijah, potem pa bi želeli, da poda njegova ekscelenca določno izjavo. Njegova ekscelenca si lahko sam misli, kako hudo mora biti narodu, v resnici hrepenetemu po izobražbi in nepredku in ki je kraj vsega medsebojnega prepira vendar skrajno miroljuben do drugorodcev (To je ravno čudna prikazen, da mi Slovenci v borbi proti narodnim nasprotnikom nikoli ne postajamo tako srditi, nego pa v borbi — proti krvnemu bratu. Ured.) — ako je došel na glas surovega naroda, s kojim ni možno občeovati.

Gosp. grofu nočemo kratiti pravice, koja pristojta tudi slehernemu beraču: vsakdo si izbira prijateljev po svoji volji in kjer hoče. Zato naj le v božjem imenu zagovarja svoje laške prijatelje, nas pa naj pusti — pri miru.

Njeg. ekscelenca naj ne misli, da nam je te besede narekovalo nasprotstvo do njegove osebe, ampak to je le čin samoobrambe. Ako pa nam gosp. grof dokaže, da smo se motili, pripoznati hočemo lojalno svojo zmoto.

Nič manj ogorčeni nismo radi grdega laškega čina o priliki obiska Badenijevega. Ranjeni Dornberžan nam je priča, kako zagriženi so naši sovražniki. Kje je več surovosti, v našem ali laškem taboru? O tem činu razgovarja se vsa naša Goriška. Upamo, da ne ostane le pri besedah, kakor je v nas navadno, ampak da z dejstvi pokažemo svoj gnjev do takih ljudi, ki dajajo duška svoji nestrpnosti z noži — z morilnim orodjem. Da je moja nadeja opravičena, navesti moram en fakt.

19. in 20. t. m. bil je semenj v Rifenberku. Trgovec Može (ki se dela Italijana) je prišel s svojo „birambijo“. Županstvo mu ni dovolilo „štanta“. Ubogi Može ali Mose — kakor se že piše — razložil je svoje blago kakor Ribničan lončke. Koliko je prodal, to sam najbolje vé. Mi le toliko vemo, da nismo ali k njemu kupit; vsakdo se ga je ogibal. Može je sin slovenskega oratarja od Št. Vida — naš rojak; tako daleč se more spozabiti Slovenec.

Pokažimo svojim narodnim ponosom, da nismo surovi; da pa tudi ne dovolimo nikdar, da bi bili drugi z nami surovi.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 26. septembra 1896.

Deželnozborske volitve na Gorenjem Avstrijskem. Predvčerajšnjem so volile kmečke občine te pokrajine. Izvoljeni (19) pripadajo konservativni stranki. Med izvoljenimi so konservativni prvaki dr. Ebenhoch, Leopold Fuchs, Rogl, Doblhammer itd. Pravega volilnega boja ni bilo nikjer, ker je bila zmaga konservativcev zagotovljena že vnaprej.

Znamenita izpoved. V listu „Gazetta di Torino“ razvija neki liberalni politik — kateri baje igra znamenito ulogo v javnem življenju svoje domovine — svoje menenje o sedanjem položnju v mestu rimskem in prihaja slednjič do izpovedi, vsakako interesantne za liberalnega politika, torej na vsak način prijatelja mlade, moderne, zjednjene Italije, do izpovedi namreč, da

Rim ni primerno mesto za prestolnico Italije ter da je že v naravi potreba, da Italijani ostavijo Rim.

Toda, da čujemo zanimiva izvajanja liberalnega politika!

„Ali — tako vsklika — kaj ima opraviti Rim papežev, sedanji Rim, se starim Rimom? Jaz puščam, da veljajo spomini, ali oporekam, da bi bil (Rim) primeren za glavno mesto velike države od včera. . . V Rimu smo gostje, a ne doma. Pričenši pri kralju, ki biva v jedni starih palač papeških, do parlamentne dvorane namonte citorio, tega sedeža papeških tribunalov, je vse prepirno in uzurpirano. Ali je možno reči o takih okolišnih, da je italijanska vlada v Rimu doma? Niti ne govorim o tem, da pravi Rimljani smatrajo za tujce parlamentarce in vladne može, in sicer za nadležne nagajive in v mnogih pogledih škodljive tujce. Ako bi se le-ti odstranili trajno, proizvodilo bi to vzdih olajčanja v veliki večini prebivalstva. To je resnica. Znana je splošno. Zakaj jo nočejo poštovati?“ Slednjič prihaja pisatelj do zaključka, da že prav stvari zahteva, da Italijani ostavijo Rim. Potem dokazuje, kolik bi bil dobiček za obe strani, ako bi nastali zopet prijateljski odnošaji med Rimom, vladanim po papežih, in pa med kraljestvom italijanskim, ter opozarja na drugi strani na nevarnosti, ki morajo nastati ne le za notranji mir, ako se bode nadaljeval prepir med papeštvom in Italijo. Članek v „Gazzeta di Torino“ zaključuje: Ali je moči misliti na to, da bi se stvari vlekli tako naprej, kakor so? Ne verjamem. Na ta način ne pridemo do prvega in neizogibnega jamstva za državo: do stalnosti.“

Iz liberalnih ust so to vsakako jako zanimive izpovedi. Silna mora biti res logika stvari, ako je primorala liberalnega politika do tega, da se je drznil tako govoriti. A mi razumemo to silo. Ne mislimo, da bi se postavljali na klerikalno stališče, nočemo govoriti se stališča sovražnikov zjednjene Italije, ampak se zgolj praktičnega stališča, se stališča gmotnih koristi naroda italijanskega moramo pripoznati, da se gornjim izvajanjem ne dá oporekati. Le golo dejstvo je, da moč papeštva je zajedno korist Italije in da papeštvo podeljuje tej deželi veliko več sijaja in veljave pred svetom, nego pa dinastija Savojevcev. S tem nočemo poniževati te dinastije, niti kratiti vrlin členom iste, kajti nadkriljujoči sijaj papeštva je produkt zgodovine, je posledica veličastva svetovne cerkve katoliške in iz iste izhajajoče nezlomljive moralne sile, pred kojoj se klanjajo ne le milijoni vernikov in nevernikov nego tudi vladarji in državniki vsega sveta. To je tista moralna sila, s kojoj se ne more vsporejati veljava dinastije Savojevcev. Dejstvo, da je Rim sedež glavarju cerkve katoliške, da je tam središče, kojemu se brezpogojno pokoré milijoni in milijoni duš križem vsega sveta, to dejstvo provzroča, da je Italija magnet, ki vleče nase ves civilizovani svet in da mu je mesto rimsko nekako moralno središče. A Italija, oziroma narod italijanski ima neizmerne dobička od ugleda papeštva, ne le v moralnem, ampak tudi v gmotnem pogledu. Kaj bi bila Italija danes, ob žalostnih odnošajih italijanske države, da vse te mizerije ne bi nekako pokrival sijaj papeštva?!

Pametnejši Rimljani vedo to in zato verjamemo liberalnemu politiku v „Gazetti di Torino“, da večini Rimljanov je kralj le — gost, a parlamentarci in vladni može celó nadležni gostje!

Ako celó liberalni politiki podajajo take znamenite izpovedi, potem si lahko mislimo, kaka čutstva obhajajo širše, bolj konservativne sloje ob proslavljanju onega dne, ko je Italija odvezla papežu Rim. To lahko rečemo, da v velikem delu naroda italijanskega obujajo te slavnosti „XX. setembre“ le žalostne spomine. Tega dejstva ne morejo prikriti vse slavnosti, ki jih prireja vsa oficijelna Italija; ujedanje naših tržaskih kričarjev je pa žalostno in smešno zajedno.

Kraljica angleška. Nijeden angleških vladarjev ni imel za seboj take dolge dobe vladanja, kakor jo ima sedanja kraljica Viktorija. Kralj Jurij III. sedel je na angleškem prestolu 59 let, 3 mesece in 3 dni. Glede na dolgost vladanja je bil ta angleški vladar prvi za sedanjo kraljico. 59 let vladanja! Dolga doba, nenavadno dolga za človeško življenje — in vendar je doba vladanja kraljice Viktorije še nadkrilila to dolgo dobo, kajti

častljiva starka, sedeča sedaj na prestolu angleškem, vlada že blizu — 60 let. 18 let je bila stara, ko si je nadela na glavo angleško krono in sedaj jih šteje 78. To je pač redek slučaj iz zgodovine življenj vladarjev, tem redkeji, ko je kraljica Viktorija doživela ta znameniti dan v popolnem zdravju, sveža in čvrsta na duhu in na telesu. Kajti kralj Jurij III. je dosegel 59 leto svojega vladanja — zatemnelim duhom, dočim je kraljica Viktorija tako čvrsta kakor sploh more biti čvrst človek v taki nenavadni človeški starosti. 60. leto! Koliko važnih zgodovinskih dogodkov je videla ta doba, koliko viharjev je prihrlo v Evropo v tej dōbi, koliko sprememb se je izvršilo! Ali jedno je ostalo nespremenjeno: spoštovanje, ki je goje Angleži do svoje kraljice. Ni čudo! Mnogo slabih lastnosti očitamo narodu angleškemu; njega sebičnost, njega pohlepnost po svetnem blagu je donesla že neizmerne gorja tja, kamor je Anglež zanesel svoje gospodarstvo. Po vsej pravici očitamo temu narodu, da nima srca, da je neobčutljiv za človeško gorjé, ko se mu nudi prilika, da more poseči po dobičku. Narod angleški se še ni nikdar plašil storiti korak bodisi tudi preko milijone človeških življenj in zlomljenih ekzistencij, ako je videl, da ga ta korak more dovesti do večega — bogastva. Temu trdemu srcu, temu kramarskemu duhu zahvaliti se mora narod angleški na svojem svetovnem bogastvu, pa tudi na svoji splošni — neprijateljnosti. Saj vidimo uprav sedaj, kako se postavljajo v vrsto malone vse evropske vlasti zoper Anglijo, ki išče le svojo korist tudi v potokih krvi, ki jo prelivajo Armeni na vročih tleh razsipajoče se Turčije. Mala je merica simpatij, ki jih uživa narod angleški v Evropi in morda že dolgo ni bila tako mala, kakor ravno sedaj ob 60. letu vladanja kraljice Viktorije. Ali jedno treba pripoznati temu narodu: on zna braniti svoje pravo, svojo svobodo, svojo ustavo tudi na svojih tleh. Tej zvestobi do lastne ustave zahvaliti se mora Anglež, da je njegova država vzgled konstitucionalne države. Angleški narod se res vlada sam potom svojih zakonodajnih zbornic. Angleški parlament je res to, kar mora biti: predstavitelj narodne volje, vlada pa ni drugega nego izvrševatelj volje parlamenta. V tem pogledu ne pozna šale narod angleški, in to brez razlike strank: parlament mora čuvati svoja prava do zadnje najmanje pičice in v isti hip, ko je vlada zašla v najrahleje nesoglasje z večino parlamenta, je nehala biti vlada. In kadarkoli primerjamo mi naše odnošaje z angleškimi, vsikdar jamemo govoriti o — naši parlamentarni mizeriji, o našem konstitucionalnem življenju — na videz.

To pravo do samodoločbe je Angležu v ponos. Tega prava pa ne čuva samo narod angleški, ampak je nepremično zvesto spoštuje tudi njega kraljica Viktorija. Sedši na prestol je rekla: „Priučila sem se, da spoštujem in ljubim ustavo svoje dežele; jaz se zanašam na modrost parlamenta v vseh stvareh“. Temu svojemu izreku je ostala zvesta kraljica Viktorija v vsej dolgi dobi skoro 60letnega vladanja svojega. V tej zvestobi je vir spoštovanja in ljubezni, ki jo goji narod angleški do svoje kraljice in je varokom, da je bil dan 28. t. m. toli znamenit in časten za kraljico Viktorijo, zajedno pa tudi narodni praznik vse Angleške.

Položaj v Turčiji. V Carjemgradu se govori, da se je zasledila neka zarota zoper sultana. Kompromitovanih da je mnogo civilnih in cerkvenih dostojanstvenikov. Sultan si je izbral nove zapadne telesno stražo, ki mora dan in noč pazno čuvati palačo.

„Internationale Coresp.“ javlja iz Carjegrada: Šejk Ul-Islam (najviši duhovnik) je že nekaj dni jetnik sultanov, kajti sultan ga ima na sumu, da je šejk podpiral in morda celó inspiriral ono strujo, koji je namen vreči sultana raz prestol. Zajedno smatra sultan šejka odgovornim za neudano vedenje in revolucionarno gibanje niže duhovščine.

Različne vesti.

Imenovanji. Pri tukajšnjem c. k. finančnem ravnateljstvu bil je imenovan svetnikom g. viši komisar Ivan Golja. — C. kr. namestništveni kancelist Ludovik Matko je imenovan okrajnim tajnikom v Sežani.

Še inozemska odlikovanja. Nj. Vel. cesar je dovolil, da sme tajni svetovalci in c. kr. namestnik v Trstu vitez Rinaldini vsprejeti in nositi veliki križec kralj. romunskega kroninega reda, župan in deželni glavar v Trstu, dr. Pitteri, pa poveljniški križec istega reda.

Prošnje, izročene cesarju v Galiciji. „Kurjer Przemyski“ javlja, da je bilo Nj. Vel. cesarju na potu od Lipovice do Přemysla, kjer se je cesar vozil v kočiji, izročeni 7600 prošenj. Vse te prošnje so se zložile v 4 velike zaboje ter odpotale na Dunaj, kjer bodo razdeljene med posamične ministrske urade.

Zasluzeno plačilo. Radi znanih demonstracij v Pulju je politična oblast v Pulju kaznovala nastopne junake: Ivana Petronio pok. dokt. Jarneja na 50 gld.; **dra. Robbo** na 40 gld.; I. Martinelli na 5 dni zapora in Cesarja Mismasa na 3 dni zapora. „Piccolo“ je zabeležil te kazne z željo, da bi politična oblast postopala jednako strogo zoper one Slované, ki so izzvali tiste izgrede. Ljubi, dragi in sladki „Piccolo“, to ne velja, dokler nam ne poveš, kako in s kom so izzivali Slovani? Mar že s tem, da se drznejo dihati istrski zrak? Ali so se pa Italijani čutili izzvana že po tem, ker so šli hrvatski poslanci k grofu Badenju? Glejte no, to bi bi utegnulo značiti celó, da gospoda nimajo — čiste vesti!

Občinska uprava v Buzetu najela si je posojilo 28.000 gld. za zgradbo vodovoda in novega zvonika. Za zgradbo vodovoda pokrije država polovico vsega stroška, to je 8500 gld., 1000 gld. pa da kronovina.

Izlet „Tržaškega Sokola“ v sv. Križ je dovoljen od kompetentne oblasti. Izlet se bode vršil dne 4. oktobra popoldne. Za ta izlet kaže se že dolgo nenavadno zanimanje toliko v sv. Križu kakor po vsej okolici. Tudi „Sokol“ se pripravlja dostojno za ta izlet. Podrobnosti prihodnjic.

Pust v septembru. Pod tem naslovom pripoveduje „Soča“, da — norci nabirajo po Gorici podpise za iztiranje urednika Gabrščka. „Soča“ opazi k temu: „Pametni ljudje se od srca smejejo tej „pustni burki“ v septembru, norci pa se radujejo in so ponosni na to svojo „ženujalno“ iznajdbo, kako se spravi iz Gorice lahko tudi posestnik in davkoplačevalec II. razreda. In tako skrbe naši Goričani za originalne zabave, da bi se tujci ne dolgočasili in ne ušli kam drugam, kjer uganjajo pusta le od sv. Treh Kraljev do pepelnice.“

Tudi mi bi radi pridodali jedno opazko. Večkrat smo že čuli, da je ni na svetu bolj neoliberalne struje, nego je židovsko-liberalna. In tudi ta slučaj nam kaže, kake pojme imajo ti ljudje o pravicah državljanov in še posebno o osebni svobodi. Človek je res v zadregi, kaj bi rekel: ali je tu več zlobnosti ali več — neumnosti?!

Vinogradniki, pozor! Na podlagi novega zakona o elementarnih škodah (od 12. julija 1896., drž. zak. I. štev. 118), morejo oni vinogradniki, kojim je peronospora povzročila škodo na vinogradih, zahtevati znižanje letne kvote zemljišnega davka in sicer:

25% davka, ako se je pogubilo do polovice pridelka;

50%, ako je škoda med polovico in tri četrte pridelka;

75%, ako je uničenih tri četrte ali več vsega pridelka;

100%, ako je izgubljen ves pridelek dotične katastralne parcele.

Ker so, žal, tudi letos vsled peronospore celi kraji naših vinogradov skoro popolnoma ob trgateg, in ker je z druge strani jako mnogo takih parcel, ki so ob preko polovico pridelka, umestno je, da opozorimo na obstoj in na določbe novega zakona. Pripomniti je še, da je treba take prijave storiti ali ustno, ali pismeno, ali v svojem imenu, ali v imenu raznih združenih posestnikov in da so pismene prijave svobodne koleka. Najjednostavnije pa bi bilo, ako bi dotične občine prijave škodo v imenu upraviteljev naravnost c. kr. okr. glavarstvu, koje bode službeno postopalo gledé zahtevanega opusta.

Bolnim na obeh priporočamo izbornega okulistu dra. Josipa Martinisa, bivačega Via s. Lazzaro št. 17, II. nadstropje. Isti ordinuje od 11½—1. ure; ambulanca od 1—2. Dr. Martinis je tudi zdravnik „Del. podp. društva“. Priporočen bodi tudi drugim bolnikom.

Kateri je pravi „bosanski“ jezik? Na stroške deželne vlade za Bosno in Hercegovino izhaja v Sarajevu ilustrirani list „Nada“, pisan v hrvatsko-srbskem, ali, kakor je trdil učenjak po volji in in milosti madjarskih ministrov, prof. Jagić, v „bosanskem“ jeziku.

Upravištvu tega lista je razposlalo te dni na svoje naročnike opominjevalne dopisnice, da poravnajo zaostalo naročnino. Taka dopisnica je prišla tudi meni v roke, a kako sem se začudil, ko sem videl, da je ta dopisnica „bosanskega“ lista sestavljena v nemškem jeziku, kakor da bi „Nada“ izhajala nekje v nemškem „rajhu“. Morda nam pa pové prof. Jagić v prihodnjem zasjedanju delegacij, ki se bode vršilo takrat na Dunaju, da je to pravi „bosanski“ jezik in da ima torej vlada prav, če hoče s tem jezikom osrečiti Bošnjake in Hercegovce!!!

Plesne vaje „Delalskega podpornega društva“, nadaljujejo se vsako nedeljo. Pretekle nedelje zamenjali so pri plesnih vajah nekateri dežniki; dotičniki so naprošeni, da jutri omenjene dežnike prineso, kjer dobe svoje nazaj.

Žrtva madjaronske politike. Iz Zagreba javljajo 22. t. m.: Profesor Inhof karlovškega gimnazija, ki je bil svoječasnó nabiral podpore v denarju za one zagrebške vseučilišnike, ki so demonstrovati proti madjaronski zastavi, je po končani, proti njemu provedeni disciplinarni preiskavi — odpuščen iz službe! Prof. Inhof je bil izvrsten učitelj in sosebno v slavistiki je bil obče pripoznan strokovnjak. Kakor čitamo v zagrebških listih, prevzame prof. Inhof uredništvo „Vienca“.

Prestol zgodovinskega pomena za kralja Aleksandra. Te dni došla je v Belgrad deputacija prebivalstva iz okraja Rudniškega. Ta deputacija ponudila je kralju sedež, izrezan iz lesa onega mnogo sto let starega hrasta, pod kojim je Miloš Obrenović, ustanovitelj sedanje dinastije, proglasil leta 1815. osvoboditveno vojno. — Kralj Aleksander je vsprejel ta pojav udanosti izrazom zahvalnosti. Ta zgodovinski prestol postavijo v skupščini.

Ali vržejo sultana raz prestol? Iz Carjegrada pišejo dne 21. t. m. te-le jako zanimive stvari: Lord Currie, angleški odposlanec v Carjegradu, je bil odredil tajno preiskavo, da bi se izvedela resnica o usodi sultana Mehmed Murada, ki je bil vržen raz prestol dne 31. avgusta 1876., brata sedanjega sultana. Poslednji čas se je govorilo, da mu je sedanji sultan zavdal, toda nihče ni znal ničesar pozitivnega.

Poizvedovanja sir Currierjeva pa so razkrila, da je nesrečni brat sedanjega sultana mnogo let jetnik v podzemskih prostorih cesarske rezidence. Te kleti da se nahajajo na severni strani gradu ter so jako vlažne in temne. Jetniku Mehmed Muradu da je otemnel razum vsled pomanjkanja in trpljenja. Tu pa tam se ga poloti besnost, a tedaj imajo kaj opraviti, da ga ukroté, onih krepkih šest čuvarjev, ki so določeni v posebno „varstvo“ bivšemu sultanu. Besno tulenje jetnikovo čuti je včasih celó v gornje prostore gradu. Potem pa leži siromak po cele dneve skoro brez zavesti. Čuvaji jetnikovi imajo strogi ukaz, da ga ne smejo nagovoriti nikdar.

Baš tako se mnogo ugiba o usodi princa Mohamed Rehad-efendija, rojenega leta 1844., ki bi moral biti naslednik sedanjemu sultanu Abdul Hamidu. Govori se — in ne bi bilo posebno težko dokazati tegá, — da ga ima Abdul Hamid zaprtega v jednom neštevilnih svojih gradov ob Bosporu. Prilično število let je že minolo, ne da bi bil kdo videl princa Rehad-efendija. Samo splošna revolucija bi mogla osvoboditi ga.

Iz vspeha poizvedovanj sir Currieja sklepajo nekateri politiki, da se sedanjemu sultanu bolj ziblje prestol, nego bi si kdo mislil in da utegne pasti danes, jutri.....

Poskušen samomor. 25letna Karolina A., soproga mašinista, stanujoča v ulici S. Zenone št. 9, zavdala si je včeraj na šetališču pri sv. Andreju z — bencinom. Po naključju je došel stražar mimo, baš ko je bila izpraznila steklenico tekočine, s koje se izpira madeže, a ne — na želodec. Stražar je obvestil zdravniško postajo o dogodku. Ženi so izprali želodec in odklonili daljnjo nevarnost. Vzrok temu poskušnemu samomoru je baje prepir, ki ga je imela Karolina s svojim soprogom.

Podgane razmrvice 500 gld. Včeraj popoldne našli so zidarji, ki podirajo hlev na Grassijevem zemljišču, ulica S. Francesco 18, v zidovju veliko gnezdo podgan. To sicer ni nikakoršno čudo, čudno je le, da so imele podgane svojo gnezdo nastlano z drobnimi koščeki bankovcev od 5 in 10 gld. Med to zmesjo našlo se je tudi kos pasice z napisom „100 St.“. Kakó je prišel omot 500 gld. podganam med zobe? Stvar se kmalu pojasni, ako pomislimo, da je bilo do nedavno na istem zemljišču skladišče lesa tvrdke Stein & figli, koje skladišče je pogorelo pred kakimi 2 leti, baš tam pa, kjer je sedaj omenjeni hlev, bila je pisarna rečene tvrdke. Bržkone je bil torej kdo ukradel omot 500 gld. in ga potisnil v luknjo, hoté priti o priliki ponj. Kdo zna, zakaj dotičnika ni bilo po denar. Ta čas so izkoristile podgane in si napravile zares dragoceno steljo!

Najnovejše vesti.

Trst 26. Jakob Kuhačević in dr. Štefan Kociński, oba finančna tajnika, sta imenovana c. k. svetnikoma na c. k. finančnem ravnateljstvu.

Bukarešta 26. Mesto pripravlja sijajen sprejem cesarju Franu Josipu. Isti dospé sem dne 28. t. m. ob 6. uri zjutraj. Cesar in kralj romunski se snideta v Krajovi. Cesar odpotuje zopet prihodnjo sredo.

Carigrad 25. Sultan je vsprejel v avdijenciji francoskega poslanika Cambona, črnogorskega ministra Vukovića in črnogorskega diplomatskega agenta Bakića.

Oršovo 26. Mesto je praznično odičeno. Cesar Fran Josip dospé ob 3. uri popoldne.

Pariz 25. Policija je ukrenila potrebno za dokaz identitete in za nadzorovanje vseh oseb, ki so oddale svoja okna po onih ulicah, po kojih se bode vozil car.

Trgovinske transakcije in vesti.
Bukarešta. Pšenica za jesen 7:07 7:09 Pšenica za spomlad 1896 7:34 do 7:35 —. Oves za jesen 5:36—5:38 Rž za jesen 6:16—6:18 Koruza za sept.-okt. 3:70—3:75 Pšenica nova od 78 kil. f. 7:15 7:20 od 79 kilo. 7:25—7:30. od 80 kil. f. 7:30—7:35 od 81 kil. f. 7:40 7:45 . od 82 kil. for. —.—. Ječmen 5:10—7:70 prosa 5:35—5:35.

Pšenica: Povpraševanje in ponudbe dobre. Prodaja 40.000 m. st., stalno. Rž in oves jako stalno. Vreme oblačno. Praga. Nekatunirani sladkor tor. 12:15, oktober-december 12:40 mirno

Trst. Kava, kava, kava — od avgusta za september 61:25 za januar 58:50. mlačno.

Praga. Centrifugal novi, postavljene v Trst i carino vred odpošiljatev procej f. 34:75 —. Conasse 35:75 —. —. Četvrti 36 —. V glavah sodih 39 —. —.

Hamburg. Santos good average za september 48 — za december 49 —. za mare 1897. f. 48 —. mlačno

Milan. Vseled slabe letine riž vedno rastoči, danes zopet za 2 L. (v teku 14 dnij za 5—6 L.)

Bremen. Riž silno rastoči, danes zopet za 2/10. Trst. Tukajšna čistilnica riža baje v ponedeljek zopet podražiti ceno za 1 for.

Dokaz, jakega so korpus 26. septembra 1896

	danes	včeraj
Tržaški riž v papirju	101.35	101.45
„z srebro“	101.45	101.55
Avstrijski riž v zlatu	123.30	123.30
„v kromah“	101.10	101.15
Kreditne akcije	368.25	368 —
London 10 Let.	119.90	119.95
Napoleoni	9.54 1/2	9.54 1/2
20 mark	11.74	11.74
100 itali.	44.35	44.30

GORIŠKA TISKARNA

A. Gabršček

v Gorici. Gosposka ulica št 9.

ima v zalogi vse tiskovine za županstva, šole, sodišča, cerkve itd. — Izdaje časopise:

„Soča“, tednik, cena gld. 4.40.

„Primorec“, vsakih 14 dnij, cena 80 nvč.

„Slovanska knjižnica“, v mesečnih snopičih, po 18 nč., naročnina za jedno leto gld. 1.80. Doslej izšlo 54 snopičev.

„Knjižnica za mladino“, v trdo vezanih mesečnih snopičih, sečnih snopičih po 25 nč., za naročnike 20 nč. Doslej izšlo 20 snopičev V Trstu prodaja prve tri tobakarnar

M. Lavrenčič,

nasproti veliki vojašnici, na kar opozarjamo Slovence v Trstu in okolici.

Vinski sodi

prav dobro ohranjeni, v meri po 18 do 40 hekto, in do 500 hektov, ceno na prodaj. Več o tem pri Jos. Paulinu, v Ljubljani Marijin trg 1.

Viktoria

modernej za gospe in deklice prodaja po n. 50, 70, f. 1.—, 1.25, 1.30, 1.50, 1.80, 2.20, 2.60, 3.— in 4.20 in priporoča nove pripele blago za moške in ženske, obleke in žimske suknje, volnene robce in pletene zavratnike, spodnja krila pletena iz šofa, ogrinjala iz flanele, barhent heli in sivi in raznobarvene majo, spodnje hlače iz volne in kotonine, nogovice, volnene rokavice, flanel za obleke, ovratnike, zapestnike, svilene zavratnike za moške, dežnike, robce, volnene komaše, volno za nogovice, kožuho vino in mufe, kakor tudi vse ostale predmete za pouk v ročnih delih v šolah po najnižjih cenah. Pri vseh naročbah zagotavlja točno in pošteno postrežbo

Jakob Klemenc
Trst, ulica sv. Antona št. 1.

Rujav, pristen, naraven sladkor

dobiva se edino v mojej zalogi po jako nizki ceni. Priporočaje se sem udani

Anton Godnig,
trgovec Via Nuova.

Dvokolesa „Meteor“.

Zopet se je pokazalo, da so „Meteor“ brzi stroji prve vrste. — S takimi stroji dobila sta se o veliki počestni dirki Trst - Mestre v I. kategoriji prvi in drugi premij prevozniki 188 km. v 7 urah 23 minutah in v II. kategoriji tudi prvi premiji. Zastopstvo in skladišče: FRED JEGHER, piazza delle poste. Šola via Miramare 17

Aite & Zadnik - Trst

Via Nuova na vogalu
via S. Lazzaro
Novenarobne najmodernejšega blaga za žimsko sezono so nam uže pripele in so: Flanela, suknjo, volnene tkanine za gospe in gospodo. Veliki izbor ovratnikov in ovratnic vsakovrstne barve in velikosti.

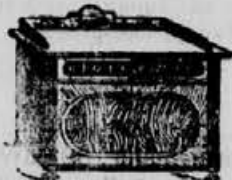
Zaloga vsakovrstnih potreb za šivilje, krojače in kitničarke. Uzorci na zahtevo franco. Blago se razšilja poštino prosto. Za mnogobrojni obisk tako meščanom, okoličanom in zunanjim naročnikom se priporočata udana

Zdravljenje krvi

Čaj „Tisečerni cvet“ (Millefiori).

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. Jeden omet za ozdravljanje, stoji 50 nč, ter se dobiva v odlikovani lekarni

PRAXMARER „Al due Mori“ Trst, veliki trg.

IZLOŽBA POHIŠTVA

Trst in Dunaj.
Angelo Delpin,
Via Torrente št. 32,

1. nstr., v štric gledališča Armonia.

Ima zalogo pohištva za delavce, uradnike, zares dobro blago, neverojetno nizke cene. Postelje od gld. 13 do 14, omarje gld. 14.50, ponočne omarice, fine, po 6 in 8; chifoniers, na jedna vrata, fini, gld. 18. Umivalniki gld. 12; svete podobe in slike krajev, jako fino delo, po gld. 2.—; ogledala, stoli, slama, lesorje, indijsko traje.

Bogat izbor pohištva in tapetarij za gospodsko stanovanja: spalnice, sobe za obed, za vsprejemanje, kabineti, po najnižji ceni.

Za letro in Dalmacijo se ne računa ambalaža.

Ivan Turco

— Via Campanile št. 9, telefon N. 687 —
oddaja

belosvetlobne svetilke

s katerimi se ne boji nobene konkurence. Postavljenje na mesto z garancijo in v potrebi tudi popravke in čiščenje izvršuje brezplačno.

Bratje Ribarić, izdelovalci oglja v sv. Petru, priporočajo svojo zalogo v Trstu: **Via Ponderes št. 1, Piazza della Valle 2, via Madonina 2, Piazzetta Cordatoli 2.** z uhom tudi v ulici **Torrente** po **najnižjih cenah**. Oglje I. kakovosti, karbonina, kok, drva na metre itd. Naročbe se spremljajo tudi z dopisnico.

Zaloga pohištva

trdrke Alessandro Levi Minzi
Trst, Via Riborgo, 21 in Piazza Vecchia št. 2

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov, lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal in vsakovrstnih slik. — Na zahtevanje ilustriran cenik zastoj in franko. Naročeno blago stavlja se parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

Janez Dogan

mizarska obrt in zaloga pohištva v Ljubljani
Dunajska cesta v Medjatorji hiši

priporoča prečast. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo izvrstno urejeno

zalogo divanov, žimnic, omar, stolov, postelj itd.

— Ceniki s podobami so franko na razpolago. —
Najnižje cene, izborna blago.

Prijateljem

pristne vinske kapljice na znanje!

Odprl sem v ulici S. Giovanni št. 10 popolnoma na novo urejeno gostilno (prej pri „Zlati kroni“) preskrbljeno z izborna vinsko kapljico, izvrstnim pivom in okusnimi jedili.

Udani

J. Štoka, lastnik. | Obleka Sokolska kompletna f. 23.—

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

(registrovana zadruga z omejenim poročtvom)

v TRSTU, Via Molin piccolo št. 1, I. nadstropje.

(Glasno novica poštne postojanje)

Daje posojila na vknjižbe po 5 1/2%, menjice po 5%, zastave po 5 1/2%. Sprejema hranilne vloge in je obrestuje po 4%. — Uradno ure so: Vsaki dan od 9. do 12. ure dopoludne in od 3. do 5. popoldne, ob nedeljah in praznikih od 10—12 dop. Izplačuje se vsaki ponedeljek od 11. do 12. ure dopoludne, in vsaki četrtek od 3. do 4. ure popoldne. Glavni deleži veljajo po 200 kron. Zdržni deleži se lahko plačujejo v mesečnih obrokih po 1 gld. ter znaša vsaki delež 10 gld.

Vse stroje za poljedelstvo in vinogradstvo

CENE Z NOVA ZNIŽANE

Stiskalnice za grozdje, diferencijalna sestava. Ta sestava stiskalnic ima največje pritiskujočo moč izmed vseh drugih, kakoršnih - koli stiskalnic.

Stiskalnice za masline, hidravlične stiskalnice, brizgaljke proti peronosperi, Vermorelove sestave.

Te moje brizgaljke so znane kakor najboljše ter najcenejše; avtomatične brizgaljke, tlačilnice s pripravo za tlačiti jagode, stiskalnice za seno, triere itd. v najboljšem proizvodu.

Ig. Heller, Dunaj

II/2, Praterstrasse 49.

Cenike in spričevala zastoj!

Iščem zastopnikov! Cuvati se je ponarejanj!

Pariška

Luizina Crêma

deluje takoj, polt polahko napenja, delajo belo gladko in odpravlja nelep blek popolnoma in, trajneje nego najboljši prašek, vsled česar jo je smatrati prevažnim toaletnim sredstvom za gledališča

plese
itd.

Poskusimo samo in ugodimo nekoliko kožo. Ista pokaže nam se takoj svetlejšo in svežejšo. Poglejmo svežo, krasno polt mladenstvenega obličja. Taka polt je vedno že po naravi napeta. Ako ti te lastnosti nedostaje, imajo povsem mladi že zelo, vsehnelo polt, podobno koži starcev. Kosmetiki so doslej vedno nastojali temu odpomoči s tem, da so polt poskušali napraviti finejšo, da bi ji podelili lep kolorit; na to pa doslej ni mislil nihče, da bi sestavil popolno kosmetički preparat, ki bi vzdrževal polt vedno nekoliko napeto, s čemer bi le-ta pridobila vse.

Uradno izkušena, neškodljivost zajamčena.

Glavno zalogo za Avstrijo ima

ALOJZIJ SLÁMA

V Pragi, na Kralj. Vinogradih, Palackého ul. št. 7.

Cena 1 gld.

Navod za porabo v vsaki škatici. Pošiljatev na doželo, ne da bi se označila vsebina.